

УДК 316

Козбур І. – ст. гр. ЕМ-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

КУЛЬТУРА – СПОСІБ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ

Науковий керівник: старший викл. Сівчук П.І.

Формально до культури в широкому розумінні відноситься все, створене людиною. Але виникає необхідність чітко розмежувати справді культурні явища і такі, які відносяться до них тільки за формальним визначенням.

По сутності культура глибоко гуманістична, спосіб самоствердження і самопіднесення людини. Вона стоїть на сторожі цінностей, що володіють не просто утилітарною, а гуманістичною доцільністю. В усіх вимірах своєї сутності культура може бути зрозуміла тільки в зв'язку з цінностями. Вихідним у розумінні природи культурних цінностей виступає визнання за людською діяльністю чуттєво-предметного і цілемислячого характеру. Представлення про цінності і саме ціннісне відношення мають своєю підставою суспільне буття людини і ним же визначаються. І тут присутні два моменти, що сприяють розумінню культурних цінностей. Варто враховувати, яким буттям і як визначаються вони, і в якій залежності знаходиться саме буття від цінностей культури. І як відноситься первинно визначальне і ціннісне.

Немає іншого способу соціалізації індивіду, крім шляху прилучення його до різноманітних формоутворень культури. Для цього виробляється цільова настанова на освоєння різних сфер культури і відповідно до різних видів людської діяльності, на формування відповідних потреб. Дві головні функції культури: нормативно-санкціонуюча і творчо-спонукальна. Функції діють в одному напрямку: справжнє оволодіння культурними цінностями вимагає творчого процесу, а всяка справжня культуро-творчість закріплюється в культурі у вигляді еталонів і стереотипів майбутньої діяльності.

Виробництво загальнолюдських культурних цінностей не може вважатися привілеєм неабияких особистостей. Усі люди беруть участь у творенні культурних цінностей, але ця участь залежить від двох факторів: 1) Від культурного тла, що складається в житті індивіда. 2) Від природної чи соціальної схильності індивіда до творчості. Звичайно ж, створення культурних цінностей — це повсякденне явище, але такий процес завжди припускає володіння матеріалом унаслідок чого постійна творчість доступна фахівцям — ученому, поету. Культурні цінності стають такими як тільки одержують поширення серед більш-менш великої аудиторії. Особистість формує індивідуальну культуру на основі усього соціокультурного багажу, збереженого в пам'яті суспільства. Культура функціонує в суспільних взаємозв'язках на різних рівнях у певних конкретних формах. Для відображення цієї конкретної форми буття культури в соціології використовується поняття субкультури. Субкультура — це набір символів, переконань, цінностей, норм, зразків поведінки, що відрізняють те чи інше співтовариство чи будь-яку соціальну групу. Кожне співтовариство створює свою субкультуру. Культура існує і розвивається в житті великих колективів та спільнот. Національна культура виникає одночасно з іншими національними культурами як реакція на розширення міжнародної взаємодії зовнішнім асимілюючим фактором. В усіх різноманітних формах функціонування культура має єдиний механізм впливу на особистість, передбачає єдиний спосіб споживання вироблених культурних цінностей.